

30. juni 2020

j.nr. 20-23326-000003

**Afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 om, at
bekendtgørelse om tilskud til rydning af tilgroede arealer og
forberedelse til afgræsning ikke er omfattet af kravet om
miljøvurdering.**

Baggrund

Det er i henhold til aftale om Fødevare- og landbrugspakken af 22. december 2015 besluttet, at finansiere projekttilskudsordningen Natura 2000 - rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning under EU's landdistriktsprogram.

Bekendtgørelse om tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning har til formål at bidrage til, at sikre eller forbedre bevaringsstatus for naturtyper og arter i de særligt udpegede Natura 2000-områder, på arealer med overdrev og i nationalparker. Rydning af tilgroede arealer skal skabe og genoprette lysåbne naturtyper. Rydningen kan foretages både maskinelt og manuelt, og der ydes også tilskud til fjernelse af det ryddede materiale. Forberedelse af arealer til afgræsning indeholder investering i og etablering af hegn, drikkevandsforsyning, og kan desuden omfatte investering i elforsyning til heget og fx en fangfold.

Ordningen har en tilskudsramme på 30 mio. kr., som er udelukkende finansieret med EU-midler. Ordningen er delvis sat op med standardomkostninger, hvilket gælder for private ansøgere med tilskud til forberedelse til afgræsning. Det vil sige, at tilskudsbeløbet på forhånd er fastlagt som en standardiseret sats. Standardomkostningerne er indsat som bilag til bekendtgørelsen.

Den væsentligste ændring i forhold til tidligere ansøgningsrunder på ordningen Rydning og forberedelse til afgræsning i Natura 2000 er, at ordningen udvides med henblik på, at overdrev og naturarealer i nationalparker uden for særligt udpegede Natura 2000-områder også kan prioriteres til tilsagn. Der indføres et krav om en høj naturværdi (HNV værdi på 5 eller over) for overdrev og nationalparkarealer udenfor særligt udpegede Natura 2000-områder. Baggrunden for dette krav er, at ordningen målrettes således, at tilsagnshaver kan søge om 5-årigt tilsagn om tilskud til pleje af græs og naturarealer efterfølgende. Prioritetsmodellen er også ændret som følge af udvidelsen af ordningen med overdrev og naturarealer i nationalparker.

Ansøgningerne prioriteres i første trin efter projektområdernes samlede pointscore. Modtager Landbrugsstyrelsen ansøgninger for mere end den afsatte

ramme, og er der lighed i projekternes pointscore, bliver ansøgningerne i andet trin prioriteret efter projektområdernes samlede størrelse i ha, hvor større projektområder i ha prioriteres over mindre projektområder i ha. Er der stadig lighed imellem projektområderne efter de to første prioriteringstrin, bliver de resterende projekter udvalgt på baggrund af en lodtrækning.

Bekendtgørelsen erstatter tidligere bekendtgørelse nr. 721 af 9. juli 2019.

Miljøvurderingsloven

Miljøvurderingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018, finder anvendelse på planer og programmer, som disse er defineret i lovens § 2, stk. 1, nr. 1. Miljøvurderingslovens plan og programbegreb skal ses i sammenhæng og overensstemmelse med plan og programbegrebet, som dette er defineret i Europa Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet, og på baggrund af EU domstolens fortolkning heraf. Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at reglerne, der følger af bekendtgørelsesudkastet, ligger inden for miljøvurderingslovens plan- og programbegreb.

Landbrugsstyrelsen vurderer, at reglerne, der følger af bekendtgørelsesudkastet ikke er omfattet af miljøvurderingslovens § 8, stk. 1. Der er tale om andre planer/programmer, end dem, der er omtalt i § 8, stk. 1, nr. 1, og projekter i henhold til bekendtgørelsen er ikke omfattet af lovens bilag 1 og 2. Det vurderes endvidere, at bekendtgørelsen ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt under hensyn til bevaringsmålsætningerne for disse, og derfor er ikke omfattet af kravet om miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2. Det er derimod Landbrugsstyrelsens vurdering, at bekendtgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 2. Bekendtgørelsen skal derfor underkastes en screening i henhold til miljøvurderingslovens § 10.

Til brug for en vurdering af, om bekendtgørelse om tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning kan få væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor skal miljøvurderes (screening), skal der tages hensyn til kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3, det vil sige planens karakteristika og kendetegn ved indvirkning og det område, der kan blive berørt, jf. miljøvurderingslovens § 10. Landbrugsstyrelsen har på denne baggrund foretaget en screening af de regler, der indgår i udkastet til bekendtgørelsen. Screeningen fremgår af vedlagte bilag 1.

Afgørelse

Ved en gennemgang af kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3 er det Landbrugsstyrelsens vurdering, at bekendtgørelsen ikke forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet.

Landbrugsstyrelsen har herved lagt vægt på, at screeningen (bilag 1) har vist, at bekendtgørelsen ikke har en væsentlig påvirkning på miljøet. Bekendtgørelsen skal derfor ikke miljøvurderes efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 3.

Se også bilag 1 over screening.

Høring af berørte myndigheder

I henhold til miljøvurderingslovens § 32 skal den myndighed, der er ansvarlig for tilvejebringelse af en plan, høre berørte myndigheder, før der træffes screeningsafgørelse om, hvorvidt der skal foretages en miljøvurdering.

De berørte myndigheder udgøres i denne sammenhæng af, Miljø- og Fødevareministeriet, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen og alle kommuner.

Landbrugsstyrelsen har gennemført høring af disse myndigheder i perioden fra den 19. juni til og med den 26. juni 2020.

Kolding Kommune har haft bemærkninger til screeningen. Kommunen anfører følgende:

”Det bør sikres at:

- Det understreges i ordningen at rydning af krat på beskyttede naturarealer kræver en dispensation fra kommunen
- At det gøres til betingelse at ryddet materiale ikke efterlades på arealet (og slet ikke som flis)
- At der ikke gives tilskud til at rydde gammelt pilekrat eller gammelt krat på overdrev, som kan være utroligt værdifulde biodiversitetsmæssigt. (Nyere forskning viser at gamle pilekrat er af de naturtyper som rummer allerflest arter jf. bl.a. projektet Biowide.)”.

De pågældende bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre Landbrugsstyrelsens vurdering om, at bekendtgørelsen ikke kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet, og at bekendtgørelsen derfor ikke skal miljøvurderes efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 3.

Klagevejledning

4-ugers klagefrist

Der kan klages til Miljø- og Fødevareklagenævnet over Landbrugsstyrelsens afgørelse om, at der ikke skal foretages en miljøvurdering (screeningsafgørelsen), for så vidt angår retlige spørgsmål inden 4 uger efter screeningsafgørelsens annoncering på Landbrugsstyrelsens hjemmeside, det vil sige senest den 28. juli 2020 ved kontortids udløb, jf. miljøvurderingslovens § 51.

Klageportalen

Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til Landbrugsstyrelsen ved anvendelse af digital selvbetjening (Klageportalen), jf. miljøvurderingslovens § 52, jf. dog § 21, stk. 2-4 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Se mere om, hvordan man klager via Klageportalen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside.

Klageberettiget

Klageberettiget er enhver med retlig interesse i sagens udfald. Klageberettiget er endvidere landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Bilag 1

Screening af bekendtgørelse om tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning

I det følgende er foretaget en vurdering af, om de ændringer af bekendtgørelsen som er omfattet af miljøvurderingslovens plan- og programbegreb, kan antages at få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3.

Formålet med tilskudsordningen er at yde tilskud til investeringer vedrørende rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning, som kan bidrage til at sikre eller forbedre bevaringsstatus for naturtyper og arter på de særlige udpegede arealer inden for Natura 2000-områderne. Projektstøtteordningen er frivillig at søge for private og offentlige ansøgere. Den egentlige biodiversitetseffekt sker dels ved rydning af tilgroede arealer på lysåbne naturtyper, og dels ved den efterfølgende pleje med afgræsning, som investeringerne i forberedelse til afgræsning danner grundlag for.

I 2020 er der foretaget følgende ændringer til bekendtgørelsen:

Tilskudsordningen udvides med henblik på, at overdrev og naturarealer i nationalparker uden for særligt udpegede Natura 2000-områder også kan prioriteres til tilsagn. Dermed kan der også ydes tilskud til investeringer vedrørende rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning på denne type arealer.

Der indføres et krav om en høj naturværdi (HNV på 5 eller over) for overdrev og nationalparkarealer udenfor særligt udpegede Natura 2000-områder. Baggrunden for dette krav er, at ordningen målrettes arealer, så tilsagnshaver også har mulighed for at søge om 5-årigt tilsagn om tilskud til pleje af græs og naturarealer efterfølgende.

Prioriteringsmodellen er ændret som følge af udvidelsen af ordningen med overdrev og naturarealer i nationalparker.

(1) Planernes og programmernes karakteristika, idet der navnlig tages hensyn til:

– i hvilket omfang planen eller programmet kan danne grundlag for projekter og andre aktiviteter med hensyn til beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser eller ved tildeling af midler:

Tilskudsordningen rydning og forberedelse til afgræsning er en frivillig investeringsordning, der skal understøtte en efterfølgende pleje af de arealer, der er prioriteret på ordningen. Prioriteringsmodellen for ordningen er udarbejdet således, at det efterfølgende er muligt at søge om tilskud til pleje af arealerne via arealstøtteordningen pleje af græs- og naturarealer. Hermed er der et incitament for dyreholdere til at sætte dyr på de ryddede og indhegnede arealer, der er forberedt til afgræsning. Det er hensigten, at arealerne, efter det enkelte projekt er gennemført og udbetalt, kan blive plejet ved afgræsning.

– i hvilket omfang planen har indflydelse på andre planer eller programmer, herunder også planer og programmer, som indgår i et hierarki:

Tilskudsordningen er en del af det danske landdistriktsprogram og er finansieret af EU-midler. Desuden understøtter tilskudsordningen implementeringen af habitatdirektivet, da en del af prioriteringen på ordningen omfatter arealer inden for de særligt udpegede Natura 2000-områder.

– planens eller programmets relevans for integreringen af miljøhensyn specielt med henblik på at fremme bæredygtig udvikling:

Tilskudsordningerne skal muliggøre en ekstra og målrettet indsats for naturen i de særligt udpegede Natura 2000-områder og på de naturarealer, som ordningen bliver udvidet med i 2020.

– miljøproblemer af relevans for planen eller programmet

Mange lysåbne naturarealer såsom eng og overdrev bliver årligt plejet med græsning eller slæt. Dette skaber god natur med plads til sjældne planter og levesteder for fugle og sommerfugle. Derfor er det vigtigt for mange forskellige planter og dyr, at de lysåbne naturtyper ikke gror til med træer og buske og bliver plejet. Rydning og pleje ved afgræsning er derfor en forudsætning for at skabe en rig, lysåben natur med mange dyr og planter.

– planens eller programmets relevans for gennemførelsen af anden miljølovgivning, der stammer fra en EU-retsakt (f.eks. planer og programmer i forbindelse med affaldshåndtering eller vandbeskyttelse).

Formålet med rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning er at beskytte og forbedre naturforholdene, og skabe flere lysåbne og ekstensivt drevne arealer, bl.a. i de særligt udpegede Natura 2000-områder. De særligt udpegede Natura 2000-områder er trods ændringerne i 2020 stadig hovedprioritet på ordningen. Ordningen bidrager dermed til implementering af Natura 2000-direktiverne.

(2) Kendetegn ved indvirkningen og det område, som kan blive berørt, idet der navnlig tages hensyn til:

– indvirkningens sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversibilitet:

Tilskudsordningen i sin helhed vil understøtte og bidrage til den nuværende beskyttelse af biodiversiteten. Tilskudsordningen er frivillig at søge og har derfor ikke karakter af at være generel regulering. Ordningen har én årlig ansøgningsrunde på cirka halvanden måned, hvor der typisk bliver ansøgt om 200-300 projekter svarende til cirka 7.000 ha. Det er særligt den efterfølgende ekstensive drift med afgræsning, der medfører en egentlig positiv effekt på biodiversiteten. Den efterfølgende pleje sikrer tilskudsordningen ikke. På de tilgroede arealer, der bliver ryddet og herefter er lysåbne, er der krav om, at arealer holdes lysåbne i tre år (også kaldet opretholdelsesperioden). Herefter vil arealer naturligt gro til igen såfremt der ikke sker en aktiv plejeindsats.

Det vurderes, at bekendtgørelsen og ændringerne til 2020, vil have en positiv indvirkning på miljøet, men ikke har karakter af at være væsentlig. Dette er hovedsageligt begrundet i, at ordningen er en relativ lille og frivillig ordning, hvis

virksomheder er reversible, såfremt der ikke sker en aktiv plejeindsats efter projekternes opretholdelsesperiode er afsluttet.

– *indvirkningens kumulative karakter:*

Der vurderes ikke at være kumulative konsekvenser knyttet til bekendtgørelsen eller de fremsatte ændringer til bekendtgørelsen i 2020.

– *indvirkningens grænseoverskridende karakter:*

Det vurderes ikke, at bekendtgørelsen eller de fremsatte ændringer til bekendtgørelsen i 2020, vil medføre grænseoverskridende miljøpåvirkning. Bekendtgørelsen regulerer frivillige projekter, der har lokal karakter.

– *faren for menneskers sundhed og miljøet (f.eks. på grund af ulykker):*

Det vurderes ikke, at bekendtgørelsen eller de fremsatte ændringer til bekendtgørelsen i 2020, vil medføre fare for menneskers sundhed og miljøet.

– *indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning (det geografiske område og størrelsen af den befolkning, som kan blive berørt):*

Hverken bekendtgørelsen eller de fremsatte ændringer til bekendtgørelsen i 2020 har indvirkning på befolkningen i et større geografisk område. Bekendtgørelsen regulerer udelukkende frivillige projekter, der har lokal karakter.

– *værdien og sårbarheden af det område, som kan blive berørt som følge af:*

– *særlige karakteristiske naturtræk eller kulturarv*

– *overskridelse af miljøkvalitetsnormer eller -grænseværdier*

– *intensiv arealudnyttelse*

– *indvirkningen på områder eller landskaber, som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan*

Tilskudsordningen skal understøtte en ekstensiv landbrugsdrift på projektarealerne når det enkelte projekt er gennemført. Ordningen bidrager på den måde til at sikre eller forbedre bevaringsstatus for naturtyper og arter i de særligt udpegede Natura 2000-områder, samt arealer med overdrev og arealer i nationalparker uden for de særligt udpegede Natura 2000-områder.

Rydning af tilgroede arealer skal skabe og genoprette lysåbne naturtyper.

Rydningen kan foretages både maskinelt og manuelt, og der ydes også tilskud til fjernelse af det ryddede materiale. Tilgroede arealer, der bliver ryddet, har konsekvenser for de landskabelige værdier, da arealer efterfølgende fremstår lysåbne, hvilket er formålet med rydningen. Der er udarbejdet en vejledning om rydning, så rydningen foregår på en hensigtsmæssig måde på de forskellige naturtyper. De vejledende retningslinjer for rydning skal bl.a. sikre, at enkeltstående træer og buske, samt små klynger af disse, og som har en værdi for biodiversiteten, kan forblive på arealerne.

Samlet set har tilskudsordningen dermed en positiv indvirkning på de arealer, som er omfattet af ordningen. Da ordningen ikke sætter krav om efterfølgende pleje og rydningen af tilgroede arealer må formodes at foregå i overensstemmelse med de vejledende retningslinjer, har indvirkningen ikke væsentlig karakter.